

خبرنگار

«ایران» از ضرورت آموزش حضوری دانش آموزان گزارش می دهد

پایان تعطیلی دوساله کلاس‌ها

هدی هاشمی
خبرنگار

«هیچ آموزشی، جای آموزش حضوری را نمی گیرد»، این حرف بسیاری از معلمان در همان روزهای ابتدای آموزش مجازی بود. آنها از روز اول تدریس مجازی شان تا به امروز بارها اعلام کردند که از عملکرد دانش آموزان بی خبرند و نمی دانند که دانش آموز چقدر محتوای کتاب‌های درسی را یاد گرفته، چرا که در آموزش مجازی، آموزش چهره به چهره اتفاق نمی افتد و معلمان به جای دیدن چهره دانش آموز با اسم و واکنش اینترنتی شان در ارتباط هستند. در سوی دیگر این دانش آموزان هستند که بیماری کرونا کل زندگی شان را به هم ریخت. این تغییر زندگی گرچه بزرگ و کوچک نمی شناسد اما آن طور که دانش آموزان خودشان می گویند، دوری از مدرسه و همکلاسی‌ها آنها را تنها کرد. در کنار همه این مسائل، خانواده‌ها هم به این نتیجه رسیده‌اند که هیچ فردی جای معلم را برای دانش آموزان شان نمی گیرد. موضوع آموزش حضوری انقدر برای خانواده‌ها مهم شده که بر اساس آمار وزارت آموزش و پرورش، ۷۵ درصد والدین با بازگشایی مدارس به صورت حضوری موافق هستند و تنها ۲۵ درصد اعلام ناراضایی کرده‌اند. این نظرسنجی برای مسئولان آموزش و پرورش یک معنی خاص دارد و آن اینکه، خانواده‌ها متوجه کارکرد مدرسه، حضور دانش آموز در محیط مدرسه و کار معلمان شده‌اند. در این یک سال و چند ماه آموزش مجازی خانواده‌ها فهمیدند که چقدر کار معلمی سخت است و فضای آنلاین تدریس هم این دشواری را دوچندان کرده است. معلمان لذت چندانی از تدریس مجازی نمی برند، قطع ووصلی اینترنت امان خیلی هایشان را بریده است. برخی از دانش آموزان نه گوشی همراه دارند و نه توان تأمین هزینه‌های اینترنت. برای همین سعی می کنند تاجزوه‌های آموزشی در اختیار دانش آموزان شان قرار دهند، بنابراین کارشان چند برابر قبل از کرونا شده و بیشترشان هم به خاطر نداشتن تعامل با دانش آموز و سخت بودن سنجش یادگیری نمی توانند با آموزش مجازی به درستی ارتباط برقرار کنند. بالا بعد از گذشت نزدیک ۴م تعطیلی و موضوع واکسیناسیون عمومی بسیاری از معلمان تمایل دارند که آموزش‌ها حضوری شود و دانش آموزان به کلاس‌های درس برگردند.

■ لذت تدریس مجازی را احساس نمی کنیم

تدریس ملک زاده یکی از معلمان است که به دانش آموزان هنرستانی آموزش می دهد. او می خواهد که کلاس‌ها حضوری برگزار شود و دبلیش را هم افت تحصیلی دانش آموزانش می داند.

ملک زاده تبعات آموزش مجازی را یکی از چالش‌های وزارت آموزش و پرورش می داند و بر این باور است: «اوایل شیوع کرونا خیلی‌ها گفتند که معلمان شرایط خوبی دارند. آنها تعطیل‌اند؛ از خانه بیرون نمی روند. یک درسی هم به دانش آموزان شان می دهند و حقوق

هم می گیرند. اما بعد از گذشت مدتی خیلی از خانواده‌ها با سختی کار معلمان آشنا شدند. فهمیدند که کار در کلاس درس چندان هم آسان نیست. در کنار این موضوعات سختی‌های آموزش مجازی چند برابر آموزش حضوری است. من معلم ترجیح می اینم است که، آموزش‌ها از امسال دیگر حضوری باشد. معلمان در این دوران بازخوردی از تدریس شان ندیدند. تدریس یک بخشی از کار ماست. تغییر و یادگیری که در دانش آموز ایجاد می کنیم و آن را در کلاس می بینیم، بخش شیرین دیگری از کار ماست. ما در آموزش مجازی این موضوع را نداریم. لذت تدریس را زیاد احساس نمی کنیم و کارمان بیشتر از قبل شده، درس می دهیم، فیلم می فرستیم، فایل آموزشی درست می کنیم اما آن شیطنت‌ها و جنب و جوش‌های کلاس را نمی بینیم. فقط با یک گوشی ۶ تا ۸ ساعت در روز کار می کنیم. به خاطر همین اولویت‌م این است که آموزش‌ها دیگر مجازی نباشد. علاوه بر این من هم مادر هستم. فرزند دانش آموز دارم. خیلی دوست دارم که بچهام به مدرسه برود.»

او با اشاره به واکسیناسیون معلمان می گوید: «بیشتر معلمان دوز دوم واکسن را هم زده‌اند. همچنین واکسیناسیون عمومی هم در حال شدت گرفتن است. اگر همه دانش آموزان واکسینه شوند، ما می توانیم درهای مدارس را به روی دانش آموزان باز کنیم. به عنوان یک معلم از مسئولان تقاضا دارم تکلیف

آموزش‌ها را مشخص کنند یا آموزش را حضوری کنند یا غیرحضوری. سال گذشته درهای مدارس باز بود و اعلام کردند خانواده‌ها اختیار دارند فرزندشان را به مدرسه بفرستند. برخی می فرستادند برخی هم اجازه نمی دادند که همین موضوع موجب آشفنگی در آموزش شد. امسال حداقل سیاست‌ها مشخص شده باشد.»

■ وقت آموزش حضوری رسید

«در این دو سال کرونایی، برخی از مسئولان گفتند بهترین شیوه تدریس آموزش مجازی است و نباید آموزش متوقف شود. ما هم به عنوان معلم آموزش را ادامه دادیم. این روزها هم آموزش را مجازی ارائه می دهیم. اما واقعیت این بود که ما نتوانستیم سطح یادگیری دانش آموزان را در مدارس به خوبی بسنجیم.» این از آن دسته موضوعاتی است که محمدرضا نیک نژاد معلم فیزیک یکی از مدارس تهران نیز به آن تأکید می کند. او در این باره بیشتر توضیح می دهد: «ما معلمان تجربه متفاوتی از آموزش داریم. کارمان بیشتر از قبل شده و دانش آموزان هم در یادگیری با مشکلات بسیاری روبه رو شده‌اند. مهم ترین موضوع برای ما معلمان، افت تحصیلی دانش آموزان است. هر چقدر هم فایل ویدیوی آموزشی برای دانش آموز بفرستیم جای آموزش حضوری را نمی گیرد. البته همین آموزش مجازی را زمانی دانش آموز دریافت می کند که تلفن هوشمند داشته باشد و

اینترنت با سرعت قطعاً خانواده‌های متوسط رو به بالای شهری هستند که می توانند هزینه‌های بسیاری برای آموزش فرزندانشان پرداخت کنند اما خانواده‌های محروم این توان را ندارند. بنابراین ما باید عدالت آموزشی را برای همگان فراهم کنیم.»

نیک نژاد به مشکلات دانش آموزان کلاس اول و دوم با آموزش مجازی اشاره می کند و می گوید: «سه سال اول تحصیل بسیار مهم است و دانش آموزان پایه ابتدایی باید در کلاس درس حاضر شوند، آنها با آموزش مجازی دچار مشکلات بسیاری شده‌اند و این موضوع موجب نگرانی خانواده‌ها شده است، گرچه افت تحصیلی در همه پایه‌ها بوده است. ما موافق آموزش حضوری هستیم اما باید شرایط و پروتکل‌های بهداشتی در مدارس رعایت شود. همکارانم هم مخالف بازگشایی‌ها نیستند.»

■ تکلیف آموزش را برای خانواده‌ها مشخص کنیم

هنوز پتانسیل آموزش حضوری در مدارس کشور فراهم نیست. این جمله علی بهشتی نیا آموزش پژوهری در مدارس شهریار است. او در این باره می گوید: «واقعیت این است که آموزش حضوری برای معلم و دانش آموزان بهتر است. اما هنوز شرایط آموزش حضوری در مدارس فراهم نیست. بسیاری از دانش آموزان واکسن نزده‌اند و خود معلمان هم برخی هایشان اعتقادی به واکسن نداشتند. خانواده‌ها در این شرایط اجازه نمی دهند

که فرزندانشان به مدرسه بیایند. در کرونا دلتا دانش آموزان هم درگیر بیماری می شدند. برخی از خانواده‌ها می گویند با توجه به ابتلای اطفال ما، فرزندانشان را به مدرسه نمی فرستیم. ما معلمان هم اکنون این مشکل را داریم که تکلیف دانش آموزانی که به مدرسه نمی آیند چه می شود. ما نمی توانیم هم کلاس درس را آنلاین برگزار کنیم هم حضوری. یک موضوع مهم برای ما معلمان در شرایط فعلی این است که تکلیف این موضوع را وزارت آموزش و پرورش روشن کند. ما باید بدانیم که واکسن برای دانش آموزان اختیاری است یا خیر؟ یا در بازگشایی مدارس باید الزام به واکسن زدن دانش آموزان داشته باشیم.»

■ برای آموزش به خانه‌های دانش آموزان مان رفتیم

آموزش مجازی برای مناطق محروم در روزهایی که مدارس شهری به خاطر ابتلای بالای کرونا تعطیل بودند، معنایی نداشت. معلمان روستاها و عشایر گفتند بسیاری از دانش آموزان مناطق محروم امکانات و زیرساخت‌های لازم را برای آموزش‌های آنلاین ندارند. برای همین معلمان در این مناطق تصمیم گرفتند آموزش‌ها را با رعایت پروتکل‌های بهداشتی حضوری برگزار کنند. در طول این دو سال تحصیلی زمان‌هایی بود که مدارس مناطق عشایری و روستایی به خاطر شرایط قرمز منطقه تعطیل شدند و معلمان مجبور به آموزش مجازی بودند. امسال البته مدارس در همه مناطق روستایی و عشایر باز است و دانش آموزان سرکلاس درس حاضر شدند. محسن رضایی معلم ابتدایی منطقه دزفول است. او حدود ۵۰ دانش آموز دارد و درباره آموزش‌های مجازی برای دانش آموزان

“

اوایل شیوع کرونا خیلی‌ها گفتند که معلمان

شرایط خوبی دارند. آنها

تعطیل‌اند؛ از خانه بیرون

نمی روند. یک درسی هم به

دانش آموزان شان می دهند

و حقوق هم می گیرند. اما

بعد از گذشت مدتی خیلی

از خانواده‌ها با سختی

کار معلمان آشنا شدند.

فهمیدند که کار در کلاس

درس چندان هم آسان

نیست

مناطق محروم می گوید: «اوایل که کرونا آمد، مسئولان آموزشی استان گفتند کلاس‌های درس غیرحضوری باشد. ما هم خواستیم غیرحضوری کنیم اما متوجه شدیم که دانش آموزان مان در این منطقه گوشی هوشمند ندارند برای همین سعی کردم به هر صورتی که می شود آموزش‌ها

را حضوری ادامه دهیم. بنابراین بچه‌ها را رعایت پروتکل‌های بهداشتی به کلاس درس می آمدند. منطقه ما چون روستایی بود، کلاس درس را در حیاط مدرسه برگزار می کردیم. خوزستان که قرمز شد مجبور شدیم کلاس‌ها را در فضای مجازی پیگیری کنیم. اما هیچ کدام از دانش آموزانش آنگونه که باید، درس را یاد نگرفتند. امسال از همان اول مهر کلاس را حضوری ارائه دادیم. امکان آموزش غیرحضوری در این منطقه واقعاً فقیر هستند و با یارانه این ماه را به ماه دیگر می رسانند. بچه‌ها نه گوشی هوشمند دارند و نه تبلت. اگر آموزش‌ها مجازی باشد مجبورم به خانه‌هایشان سر بزنم. خیلی هایشان اصلاً روخوانی نوشتن را نمی دانند. ما مجبوریم امسال کلاس‌ها را حضوری کنیم. درخواست هم دارم که در این منطقه واکسیناسیون انجام شود. خیلی از خانواده‌ها واکسن را دریافت نکرده‌اند. برخی هایشان اعتقادی ندارند و برخی‌های دیگر هم اصلاً وقت نمی گذارند که به شهر بروند و واکسن بزنند.»

■ دانش آموزان مشکل خواندن و نوشتن دارند

عبید ملک رئیسی معلم منطقه سیستان هم از ضرورت آموزش مجازی می گوید. او به بیسوادی دانش آموزانش در این دو سال تحصیلی اشاره می کند و می گوید: «آموزش مجازی ضربه بسیاری به دانش آموزان مناطق محروم زد. ما می توانیم آموزش لازم را به مقطع متوسطه اول و دوم بدهیم اما درباره پایه ابتدایی وضعیت اسفناک است. کرونا که آمد برخی از دانش آموزان که کلاس اول ابتدایی بودند، هنوز الفبا را کامل یاد نگرفتند که مدرسه را تعطیل کردیم. الان همین دانش آموز کلاس سوم است و در خواندن و نوشتن مشکل دارد. دانش آموزی دارم که پایه چهارم ابتدایی است و اصلاً روخوانی را بلد نیست. حقیقت این است که دانش آموزان همین گونه پایه عوض کرده‌اند اما به لحاظ علمی هنوز مباحث را یاد نگرفته‌اند.»

حساسیت خانواده‌ها برای آموزش حضوری نسبت به سال قبل کمتر شده است و خانواده‌ها از آموزش حضوری دانش آموزان شان استقبال کرده‌اند. موضوعی که عالیہ انصای معلم ابتدایی شهر بیرجند به آن اشاره می کند و می گوید: «ما معلمان روزهای سختی را پشت سر گذاشتیم. درس دادن در فضای مجازی واقعاً کار آسانی نبود. بچه‌ها در این فضا اصلاً درس نمی خواندند و ما از صبح تا شب درگیر آموزش دانش آموزان مان بودیم. البته حالا کلاس‌ها حضوری شده و دانش آموزان با رعایت پروتکل‌ها در کلاس حضور دارند. این دانش آموزان مشکلات بسیاری دارند. نیامدن دانش آموزان به مدرسه موجب شده آنها لطمه‌های بسیاری ببینند. قطعاً آموزش حضوری مخصوصاً در دوره ابتدایی بسیار حائز اهمیت است. ما هم اکنون با دانش آموزان افسرده، پرخاشگر و بسیار حساس روبه رو هستیم. بچه‌ها به مدرسه فقط ضربه و تقسیم و الفبا و تاریخ و جغرافی یاد نمی گرفتند. آنها تخلیه روحی و روانی می شدند. همچنین هیجانات شان کنترل می شد و اعتماد به نفس می گرفتند.»

دختران تشکیل می دهند. اگر ۵۶۶۶ کلاس همین امروز مهیا بشود نیاز همین لحظه هم برآورده می کند. لوازم آموزشی و کمک آموزشی متأسفانه خیلی کم است. ما سه هزار و ۱۹۹۰ آبخوری و ۹۲۵ سرویس بهداشتی برای مدارس عشایری نیاز داریم. این است که همان طور که امسال سال بسیار پایین است و فقط شش درصد مدارس دارای کتابخانه هستند و چهل درصد فضاهای آموزشی عشایری مناسب نیستند، خواسته ما از خیرین مدرسه‌ساز ویزگی‌های محلی و مقتضیات جغرافیایی و منطقه‌ای توسط سازمان پژوهش حداکثر دوسال بعد از تصویب اساسنامه متناسب سازی شود. یعنی در سال ۹۶ وظیفه‌ای را که قانون به ما موقوف کرده اجرا می شد، این مایه تأسف است که ما مجبور شویم به خاطر محتوای کتب درسی نامناسب که اصلاً به ایل و قبیله و اقتضات جغرافیایی و محلی و بومی عشایر تطابق ندارد، شاهد ترک تحصیل دانش آموز عشایری باشیم.

بر اساس آخرین آمار ثبت شده در آموزش و پرورش ۲۰۸ هزار ۴۴۸ دانش آموز در مناطق روستایی و عشایری تحصیل می کنند که ۷۲ درصد آن را

راهکار جدیدی اندیشیده‌ایم که مخصوصاً دانش آموزان کوچ رو از سهمیه بیشتری در سرانه‌های دانش آموز برخوردار شوند. البته باید اشاره کنم که در این سال تحصیلی ما با چالش‌هایی در مدارس روستایی و عشایری روبه رو هستیم که متأسفانه در چهار سال گذشته چندان به آن توجهی نشده و آن این موضوع است که مدارس عشایری را از معلمان بی کیفیت پر کرده‌ایم. اگر اساسنامه مدارس عشایری اجرا می شد معلمان از لحاظ حقوقی انگیزه داشتند و تشویق می شدند که در مناطق سخت‌گذر مشغول تدریس شوند. بی کیفیت بودن نیروهای مورد استفاده و موقت بودن نیروها و همین‌طور توزیع نابرابر بدین معنا که در اکثر استان‌های کشور ابتدا کسری دبیران متوسطه اول و دوم بر طرف می شود، سپس هر آنچه نیرو با هر کیفیتی باقی ماند، روانه دبستان‌ها می شود و متأسفانه در بین این نیروهای موقت، کم‌کم‌تازترین معلمانی که به عنوان خرید خدمات، سرباز معلمان، آموزشیار نهضت سوادآموزی آموزش‌های لازم را ندیده‌اند برای مدارس عشایری در نظر گرفته می شود، ماده ۱۱ اساسنامه تأمین و تربیت معلمان واجد شرایط مورد نیاز

دانش آموزان عشایری از ۲۴ استان به ۲۷ استان افزایش یافت که بدین صورت ۲۰ هزار دانش آموز عشایری در استان‌های

مختلف کشور زیر چتر حمایتی تعلیمات عشایری قرار گرفتند که در این بخش از نظر کمی ۱۱ درصد رشد داشته‌ایم و با هر چقدر هدف متعالی که بارها بر آن تأکید کردیم، یعنی افزایش نرخ اشتغال به تحصیل دانش آموزان دختر عشایری با فعالیت‌ها و راهکارهایی که ارائه شد، طی چهارسال گذشته نرخ اشتغال به تحصیل دانش آموزان عشایری را ۱۰ درصد افزایش داده‌ایم. دانش آموزانی که در مدارس عشایری سیار و نیمه سیار حضور دارند نمی‌توانند از حداقل‌های بهداشتی و خدماتی که در روستاها هست استفاده کنند. اما دانش آموزی که مخصوصاً در مدارس نیمه‌سیار عشایری مشغول تحصیل است به دلیل اینکه همراه خانواده کوچ نکرده و در خوابگاه‌ها با مدارس شبانه‌روزی اسکان پیدا کرده و یا در منازل اقوام خودشان مستقر شده‌اند، از این امکاناتی که دانش آموزانی که در مدارس ثابت برخوردار هستند، بهره‌مند نمی‌شوند. لذا اختصاص سرانه برابر برای همه دانش آموزان عشایری عدالت آموزشی نیست. در این زمینه یک

این حال یکی از مهم‌ترین اهدافی که ما در این سال‌ها دنبال کردیم، کدگذاری پوشش تحصیلی دختران عشایری است. البته تحقق این موضوع مستلزم همکاری مسئولان دفاتر عشایر هم است که برنامه‌ها و فعالیت را بر اساس شرایط فرهنگی قومی و جغرافیایی تنظیم کنند و مشخص شود برای استان هایشان چه گام‌هایی باید بردارند که بتوانیم روزی شاهد این قضیه باشیم که دانش آموزان دختر عشایری بعد از پایان پایه ششم بتوانند در مدارس متوسطه ثبت نام کنند. ما در این زمینه سعی کردیم تا خوابگاه مرکزی احداث کنیم، مدارس شبانه‌روزی را گسترش دادیم و وسیله رفت و آمد برای دختران در نظر گرفتیم. این کارها موجب شد تا ترک تحصیل دختران کاهش پیدا کند. البته ضرورت ندارد که در هر جای مدرسه فیزیکی ایجاد کنیم چون بعضی مواقع با اختصاص وسیله رفت و آمد و ایجاد خوابگاه مرکزی می‌توانیم دانش آموزان را به مدرسه بیاوریم.

براساس راهکار سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، پوشش حداکثری دانش آموزان عشایری به عنوان یک مطالبه تأکید شده است، بر همین اساس طی چهار سال گذشته تعداد استان‌های میزبان

معلمان فراتر از وظیفه سازمانی

محمدرضا سیفی
مدیرکل دفتر توسعه عدالت آموزشی و آموزش عشایر وزارت آموزش و پرورش

روستایی زندگی می کنند که در آنجا پوشش اینترنت نیست، چه می شود؟ در این شرایط فقط معلمان بودند که به کمک سیستم آموزشی آمدند تا هیچ یک از دانش آموزان مناطق عشایری و روستایی از آموزش محروم نباشند. معلمان عشایری در ایام شیوع کرونا جزو پیشگامان جهاد آموزشی بوده هستند، آنها کلاس‌های درس را به صورت حضوری و غیرحضوری دایر کردند و با تهیه درسامه‌های خودآموز و پیک‌های سلامت و حتی توزیع لوازم بهداشتی در چادرهای عشایری و یا در منازل ثابت عشایری و کانتینر‌ها حضور این نکته اذعان دارند که معلمان دلسوز و دغدغه‌مند عشایری آبروی آموزش و پرورش را در دوران کرونا حفظ کردند.

از طرفی آموزش و پرورش نیز تأکید دارد فراهم کردن فرصت برابر برای دانش آموزان عین عدالت آموزشی است و معلمان این موضوع را مهم‌ترین رسالت خود قرار داده‌اند تا شرایط برای همه دانش آموزانی که دسترسی به تلویزیون یا اینترنت ندارند، یکسان باشد و آموزش‌های لازم به این دانش آموزان داده شود. با

در این سال‌های کرونایی معلمان بسیار تلاش کردند تا سیستم آموزشی کشور تعطیل نشود. نقش معلمان در دوران سخت و دشوار کرونایی بسیار برجسته بود. در همان روزهای نخست که بیماری کرونا فراگیر شد یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مسئولان، وضعیت آموزش دانش آموزان بود. زمانی که آموزش‌ها در کشور آنلاین شد، پرسشی که مدام مطرح می شد این بود که دانش آموزان مناطق محروم چه می‌شوند؟ اما در پاسخ به این مسأله مسئولان آموزشی معتقد بودند که نباید دانش آموزی از درس و آموزش محروم شود. با این اوصاف آموزش دانش آموزان به صورت آنلاین ادامه پیدا کرد اما این نگرانی هم وجود داشت تکلیف دانش آموزانی که گوشی هوشمند ندارند و یا در برخی از مناطق